

Erasmus+

State Education
Development Agency
Republic of Latvia

Baltic
Institute
of Social
Sciences

Izglītības iestāžu personāla mācību mobilitātes rezultāti un (uztveramā) ietekme uz dalībniekiem un dalībnieku organizācijām

Oksana Žabko, senior researcher
Baltic Institute of Social Sciences

28.05.2026.

Pētījuma ietvars & mērķis

- ▶ Pirmsskolas un vispārējās vidējās izglītības skolu personāla Erasmus+ mobilitāšu pieredzes izpēte & ietekmes mērījums:
 - ▶ Individā līmenī;
 - ▶ Izglītības iestādes līmenī;
 - ▶ Ietekme uz kolēģiem, kas personīgi nav piedalījušies Erasmus+ mobilitātē
- ▶ Dalībvalstis: Igaunija (iniciators, koordinators), Latvija, Lietuva
- ▶ Pētījuma veikšanas laiks: 2025. gada jūlijs – 2026. gada aprīlis

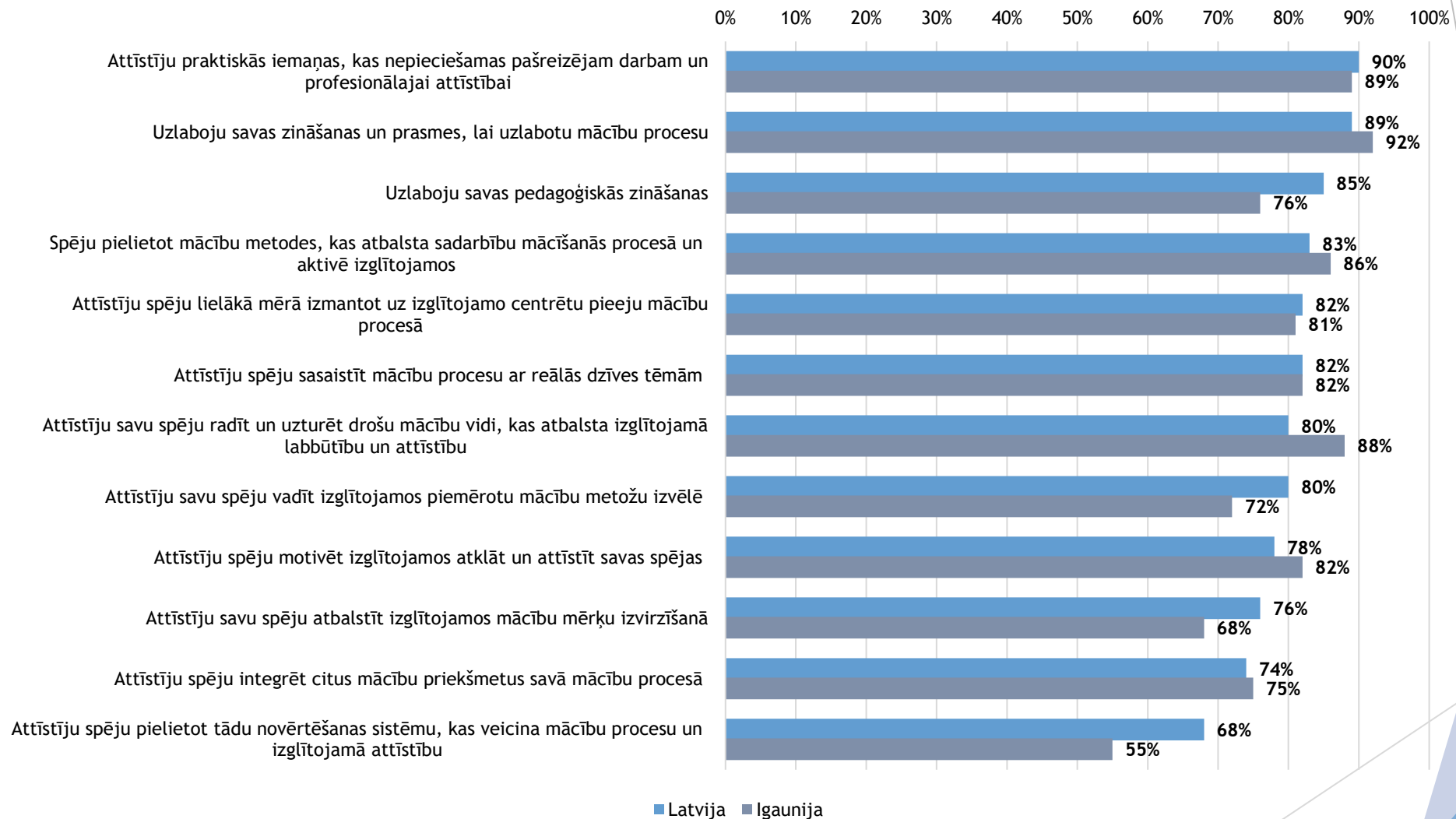
Pētījuma metodoloģija

- ▶ Divi datu vākšanas posmi & metodes:
 - (1) **izglītības iestāžu personāla aptauja**, iekļaujot gan tos, kas ir piedalījušies mobilitātē, gan tos, kuri nav piedalījušies mobilitātē
 - (2) **4 fokusa grupu diskusijas (FGD)** ar izglītības iestāžu vadības līmeni par Erasmus+ aktivitāšu īstenošanas pieredzi
- ▶ Aptaujā kopumā piedalījās **452 respondenti**, no kuriem 311 (68,8%) ir ņēmuši dalību Erasmus+ skolu mobilitātē, bet 141 (31,2%) – nav piedalījušies
- ▶ Fokusa grupu diskusijās kopumā piedalījās 23 dalībnieki no 22 dažādām izglītības iestādēm.
 - ▶ pirmskolas izglītības iestāžu vadītāji (FGD1; N=5)
 - ▶ vispārējās vidējās izglītības iestāžu Erasmus+ projektu koordinatori (FGD2; N=6)
 - ▶ vispārējās izglītības iestāžu vadītāji, kuru vadītās izglītības iestādes ir ieguvušas Erasmus+ akreditāciju (FGD3; N=6)
 - ▶ vispārējās izglītības iestāžu vadītāji, kuru vadītajām iestādēm nav akreditācijas (FGD4; N=6).

Mācību mobilitāšu ietekme

Latvijas & Igaunijas salīdzinājums: vispārējo skolu pedagogu attīstītās prasmes (pilnīgi & drīzāk +)

■ Latvija ■ Igaunija

Apgūtās prasmes (1)

Mācību mobilitāšu laikā darbinieki visbiežāk attīsta šādas prasmes un spējas:

- ▶ **personības īpašības** (pašapziņa, spēja orientēties svešā vidē un plašāks skatījums uz vietējiem un globāliem procesiem)
- ▶ **mūžizglītības kompetences**
 - svešvalodas prasmes (pārvar barjeru sarunāties)
 - spēja uzstāties un runāt publikas priekšā
 - digitālas prasmes (jo īpaši digitālo rīku izmantošana mācību procesā)
 - refleksija par mācību procesu
 - spēja izvērtēt savas zināšanas un prasmes
 - pieredzes apmaiņa un koleģiāla mācīšanās
 - starpkultūru kompetence
 - atvērtība jaunām zināšanām
- ▶ **profesionālās kompetences** (zināšanas par dažāda veida pieeju un metodiku izmantošanu)

Apgūtās prasmes (2)

- ▶ *“Bet aizbraucot uz ārzemēm un redzot, ka mēs esam tikpat labi vai pat vēl labāki... Skolotājam pašapziņa paceļas. Un viņš spēj novērtēt savu darbu.” (FGD3)*
- ▶ *“Protams, arī **prezentēšanas prasmes**, ko vairākas skolotājas ir apguvušas. Nebaidās uzstāties un dalīties pieredzē, radīt to, kā viņas strādā. Arī angļu valodas zināšanas ir uzlabojušās. Un drosme pielietot šo valodu.” (FGD1)*
- ▶ *“Un kas ir ļoti būtiski, tā kā mēs esam daļa no Eiropas, tad skolotājiem ir jājūtas droši starptautiskā vidē, un organizējot dažādus pasākumus, izstrādājot jaunas programmas... **Un tad ir runa par angļu valodu un to kā savu priekšmetu mācīt angļu valodā...** Erasmus+ aktivitātes ir devušas drošības sajūtu – jā, es to varu.” (FGD3)*

Darba prakses

Metodes un metodikas

- ▶ “Crispiani” metode
- ▶ robotikas programmēšanas nodarbības
- ▶ āra izglītības nodarbības, nodarbību vadīšana dabā
- ▶ dažāda veida metodikas svešvalodas apgūvē
- ▶ dažāda veida uzvedības korekcijas modeļi
- ▶ pastāvīgās mācīšanās prasmju attīstības metodika
- ▶ dažādu priekšmetu, t.sk. augļu un dārzeņu izmantošana kā mūzikas instrumentus
- ▶ individuālā darba strukturēšana bērniem, kuriem nepieciešams atbalsts

Pieejas

- ▶ pieeja “GK pivors C” (*Philosophy for Children*)
- ▶ vide pielāgojas bērnam, nevis bērns videi (iekļaujošas izglītības pieeja), izglītojamo pašvadīta mācīšanās
- ▶ grupiņas bērni spēlējas/ mācās pa dažādiem tematiskajiem centriem, starpdisciplināra mācīšanās
- ▶ mācību satura sasaiste ar reālo dzīvi
- ▶ sistēmiska bērnu vajadzība izzināšana un atbalsta nodrošināšana, izglītojamo motivēšana
- ▶ pirmsskolnieki ar skolas vidi sāk iepazīties gadu pirms pirmās klases (nevis pēc pirmsskolas izglītības iestādes (bērnudārza) absolvēšanas).

Administratīvo procesu digitalizācija

Pētījuma dalībnieki norāda uz sekojošiem uzlabojumiem administratīvajos, t.sk. digitālajos, procesos:

- ▶ pāreja tikai uz digitālo dokumentu apriti
- ▶ dažādu digitālo rīku, t.sk., mākslīgā intelekta rīku, un platformu apguve (piem., MI rīka *Copilot*, eTwinning izmantošana)
- ▶ pedagogu “sadarbības stundas” ieviešana
- ▶ “Atvērto durvju” princips.

“Ļoti daudz digitalizācijas jomā. Viena no darbnīcām mums bija par mākslīgo intelektu, no Islandes atbrauca kolēģis, no Reikjavikas izglītības pārvaldes, un viņš ļoti labi, tieši skolai pielāgoti, izstāstīja savu pieredzi. Mums ir “Copilot” kā pamatsistēma. Tieši pielāgoti mūsu apstākļiem. Viņš novadīja vairākas darbnīcas, tās sadalot pa līmeņiem. Un tas baigi labi ietekmēja uz mākslīgā intelekta izmantojumu.” (FGD3)

“Mēs esam pārņēmuši dažādas lietotnes, ko lietot ikdienā, lai uzlabotu mācību procesu, gan arī iegūtu atgriezenisko saiti. It sevišķi svešvalodu skolotājiem dažādās lietotnes, kur var veidot uzdevumus un mīklas.” (FGD4)

Fiziskā vide un materiāli tehniskais nodrošinājums

Ieviesti dažādi nelieli uzlabojumi fiziskajā vidē un materiāli tehniskajā bāzē, tādi kā:

- ▶ pirmsskolas izglītības iestādes grupiņās mēbeles samainītas uz mēbelēm ar ritentiņiem
- ▶ pirmsskolas izglītības iestādes grupiņās uzraksti sniegti, sadalīti pa zilbēm
- ▶ izglītības iestādē apavu pārvilkšana tiek organizēta pie ieejas durvīm (nevis garderobē)
- ▶ papildināta materiāli tehniskā bāze, piemēram, iegādāti magnētiskie konstruktori un roboti
- ▶ skolas dārza un siltumnīcas izveide.

“Piemēram, mēs Somijā redzējām, ka visas mēbeles ir uz ritentiņiem, un es arī tagad esmu visas mēbeles uz ritentiņiem grupās [ieviesusi]. Var ļoti labi transformēt grupu, ērti, smuki, viegli iztīrīt.”
(FGD1)

“Mēs Ziemeļvalstīs redzējām, ka bērni ieiet skolā un tūliņ samaina apavus, iet ar zeķītēm... Un mēs apavu pārvilkšanu pārlikām pie ārdurvīm. To mēs redzējām Somijā, Zviedrijā. Skola mums ir kļuvusi daudzkārt tīrāka un klusāka. Un arī šādas, it kāniecīgas lietas, sīkumiņi... Tie arī ietekmē skolas dzīvi.” (FGD4)

Mobilitāšu ietekme institūcijas līmenī (1)

- ▶ Jebkura mācību mobilitāte lielākā vai mazākā mērā atstāj ietekmi uz visu izglītības iestādi, ko īpaši labi var novērot ilgākā laika periodā. Visbiežāk tiek izceltas šādas ietekmes:
 - Intereses pieaugums par Erasmus+ programmas nodrošinātajām iespējām
 - Partnerību un sadarbības tīklu nostiprināšanās
 - Izglītības iestādes kļūst atvērtākas jaunām iespējām un sadarbībām
 - Mācību mobilitātes sekmē individuālo zināšanu un kompetenču novērtēšanu, kā arī jaunu zināšanu un kompetenču akumulēšanos izglītības iestādēs

*“Bet arī tā globālāk skatoties – **atvērts prāts iestādei un darbiniekiem**. Ja kādreiz bija – ak, dievs, tikai nenāciet pie manis un neko nevērojiet. Un tad šobrīd ir tā – laipni lūgti!”*
(FGD1)

*“Un tad mēs kā iestāde jau **esam kā platforma citiem**, kaut vai mācīties novada ietvaros. Bet mēs arī esam Latvijas ietvaros. Piemēram, šodien **pie mums ir pieredzes apmaiņā kolēģi no [...]**. Tā kā kontaktu tīkls veidojas. Tā kā tas nav tikai vienvirziena [sadarbība] – ņemu, ņemu. Mēs arī dodam.”* (FGD1)

Mobilitāšu ietekme institūcijas līmenī (2)

Vairāki pētījuma dalībnieki salīdzina situāciju, kad izglītības iestādes uzsāka īstenot Erasmus+ programmu, un šobrīd. Tiek norādīts, ka:

- ▶ senāk darbinieku starpā pastāvēja daudz lielāka neizpratne par nepieciešamību piedalīties Erasmus+ programmā
- ▶ senāk bija daudz grūtāk motivēt darbiniekus doties mobilitātē
- ▶ senāk darbinieki daudz nelabprātāk uzņēmas papildus pienākumus, kas saistīti ar Erasmus+ programmas īstenošanu
- ▶ senāk izglītības iestādes daudz nelabprātāk uzņēma viesus no ārvalstīm
- ▶ senāk izglītības iestādes daudz nelabprātāk dalījās ar savām zināšanām un pieredzi (piem. organizēja atvērtās stundas).

*“Tad, kad pie mums atbrauca skolotāji no ārzemēm, skolotāju istabā bija diezgan saspringta gaisotne. Ar tādu bažu – ka tik kaut kas man kaut ko nepajautā. Un varbūt ātrāk iziet ārā, lai es vēl paliktu dzīvs. Tagad situācija ir pilnīgi savādāka, jo **neatkarīgi no tā, vai skolotājs pārzina angļu valodu, viņi jūtas brīvi kopā ar ārzemju pedagogiem. Un viņiem vairs nav bail no tā jautājuma vai skatiena. Ja nevar atbildēt mutiski, tad var arī ar zīmēm kaut ko parādīt un jebkuru lietu var atrisināt.**” (FGD4)*

Faktori, kas nosaka mācību mobilitātes ietekmi

Mācību mobilitāšu ietekmi nosaka vairāku savstarpēji saistītu faktoru kopums:

- ▶ izglītības iestādes vadības izpratne par **Erasmus+ programmas nozīmi** personāla profesionālajā pilnveidē un institucionālajā attīstībā
- ▶ izglītības iestādes **pieredze projektu pieteikumu izstrādē un īstenošanā**
- ▶ vismaz **viena aktīva un motivēta darbinieka klātbūtne izglītības iestādē**, kuram ir pietiekami resursi (laiks, kompetences) uzņemties atbildību par mācību mobilitāšu plānošanu un īstenošanu
- ▶ izglītības iestādes un personāla **attīstības vajadzību precīza identificēšana**
- ▶ izvēlētā sadarbības partnera **atbilstība izvirzītajiem mērķiem**
- ▶ **apgūto zināšanu un prasmju veids** (jo praktiskākas zināšanas un prasmes, jo vieglāk tās pārnest)
- ▶ mācību mobilitātes **dalībnieku sastāvs** (vai brauc viens vai vairāki, vai dalībnieki savā starpā ir konkurējoši)
- ▶ darbinieka **angļu valodas** līmenis, lai aktīvi iesaistītos mobilitātes laikā
- ▶ darbinieka spēja **izplatīt** mobilitātes laikā iegūtās zināšanas un prasmes.

Mobilitāšu ietekmes veicināšana

Rezultātu izplatīšana

- ▶ Pētījuma rezultāti tiek izplatīti trīs līmeņos: (1) izglītības iestādes, (2) pašvaldības un reģiona, kā arī (3) nacionālajā līmenī.
- ▶ **Izglītības iestādes līmenī** apgūtās zināšanas un novērotā pieredze kolēģiem visbiežāk tiek nodota sekojošos veidos
 - neformālas sarunas ar kolēģiem
 - metodiskās sanāksmes/tikšanās par mobilitātes laikā novēroto un apgūto
 - “atvērtās” stundas
 - “Erasmus+ diena”/ “Erasmus + pēcpusdiena” / “Erasmus+ starpbrīdis” (konkrēti tikai par Erasmus+ programmu)
 - “Labās prakses dienas” (kuru laikā cita starpā tiek runāts par Erasmus+ pieredzi)
 - “Erasmus+ siena” (vizuāla un tekstuāla informācija uz ziņojuma dēļa)
 - “Digitālais kofērītis” (informācijas resursu komplekts digitālā formātā, kas izvietots konkrētās lietotnē, piemēram, “Pinterest”, “Padlet” un “YouTube”)
- ▶ **Pašvaldības un reģiona līmenī** – kursu un semināru vadīšana, dalība konferencēs, publikācijas izdevumos
- ▶ **Nacionālajā līmenī** – dalība konferencēs, mājaslapas un sociālie tīkli.

Mobilitāti kavējošie faktori (1)

Individuālie šķēršļi:

- ▶ trūkst pārliecības par savām svešvalodas zināšanām
 - ▶ Vairums dalībnieku ar B1/B2 līmeni
- ▶ trūkst pārliecības par savu spēju uzrakstīt atskaiti
- ▶ trūkst pārliecības par savu spēju orientēties svešā vietā/nedrošība sajūta
- ▶ ģimenes apstākļi, piemēram, mazi bērni
- ▶ nevēlēšanās apgūt kaut ko jaunu, jo drīz pensionēsies
- ▶ bailes lidot ar lidmašīnu.

Organizatoriskie šķēršļi:

- ▶ ierobežoti cilvēkresursi, lai uz ilgāku laiku mācību mobilitātē nosūtītu noteiktus pedagogus
 - ▶ konkrētu priekšmetu pedagogi
 - ▶ sākumskolas posma pedagogi
 - ▶ pedagogi, kuri māca 9. un 12. klasi
- ▶ ierobežoti cilvēkresursi, lai uz ilgāku laiku mācību mobilitātē nosūtītu vairākus darbiniekus kopā
- ▶ atgriežoties lielāka slodze, jo īpaši, ja darbinieks strādā vairākās darbavietās
- ▶ mobilitāte paredzēta atvaļinājuma laikā.

Mobilitāti kavējošie faktori (2)

- ▶ *“Visvairāk ir valoda un pēc tam atgriezeniskā saite.”* (FGD1)
- ▶ *“Bet skolotājiem ir arī **bailes no pēc-atskaitēm** – kā es noformēšu; kāda būs tā vizītkarte; kāds būs materiālu apraksts; kā man būs kaut kur jāprezentējas.”* (FGD1)
- ▶ *“Ir cilvēki, kuri ir ceļojuši tikai ar ģimeni, un tad, kad viņiem ir jābrauc vienatnē vai divatā, kad **vairs nav neviena, kas par viņu atbildēs un visu izdomās...** Un tādu cilvēku ir daudz. Viņiem tas liekas kaut kas jauns un nekomfortabli.”* (FGD1)

Labās prakses

Lai pārvarētu minētos šķēršļus, izglītības iestādes ir izstrādājušas vairākas taktikas:

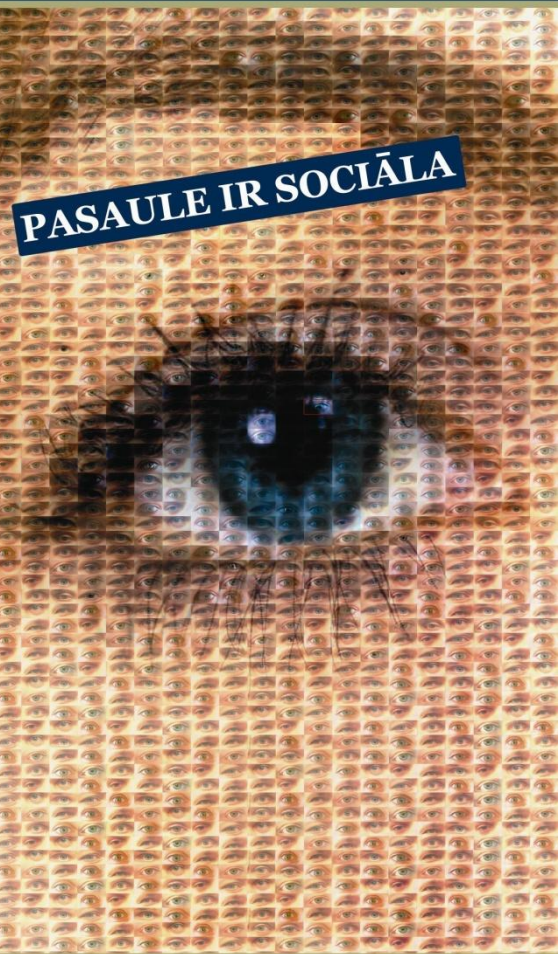
- (1) **Mērķtiecīga Erasmus+ skolu personāla mobilitātes pasākumu izvēle** (vispirms darbinieki tiek nosūtīti uz pasākumu “Darba ēnošana”, vēlāk – uz citiem pasākumiem)
- (2) **Darbinieks, kas nejūtas tik droši par savām svešvalodas zināšanām, mobilitātē tiek nosūtīts kopā ar kolēģi, kas**
 - ▶ ļoti labi pārzina svešvalodu un/ vai
 - ▶ ir iepriekš bijis mobilitātē un jūtas par sevi pārliecināts
- (3) Pirms mācību mobilitātes darbiniekam **tiek organizētas angļu valodas apmācību organizēšana**
- (4) **Savlaicīga mācību mobilitāšu plānošana**
- (5) Iespēju robežās mācību **mobilitātes ieplānot skolēnu brīvlaiku laikā.**

Ieteikumi & rekomendācijas (1)

- ▶ Veicināt **pirmsskolas** pedagoģiskā personāla mobilitātes
- ▶ Valodu kursu organizēšanu potenciālajiem mobilitāšu dalībniekiem
- ▶ Veicināt citu ES valodu (piemēram, vācu, franču) lietošanu mācību mobilitāšu laikā.
 - ▶ Atbalstīt kontaktu dibināšana ar tām valstīm, kurās šīs valodas prevalē pār angļu valodu (Vācija, Šveice un Austrija vācu valodu pārvaldošajam pedagoģiskajam personālam, Francija un Beļģija – franču valodas zinātājiem un tml.)
- ▶ Mudināt un atbalstīt norīkojumu mācīšanai vai apmācībai kā mobilitātes veida izplatību, it īpaši personālam, kurš ir bijis mobilitātē un pieredzējis tādas mobilitātes veidus kā ēnošanu vai kursus/ apmācību
- ▶ Lai palielinātu pasākuma “norīkojums uz mācībām un kursiem” izmantošanu:
 - ▶ Nepieciešams skaidrot potenciālos ieguvumus izglītības iestāžu vadītājiem, koordinatoriem un pedagogiem;
 - ▶ izglītības iestādēm, kas šo pasākumu ir izmantojušas, dalīties savos pieredzes stāstos.

Ieteikumi & rekomendācijas (2)

- ▶ Lai mazinātu personāla uztraukumu par atskaites sagatavošanu, piedāvāt plašāku paraugu un skaidrojumu klāstu, kā sagatavot atskaiti par dalību mācību mobilitātē
- ▶ Radīt iespēju sniegt atsauksmi par uzņemošo organizāciju (sadarbības partneri)
- ▶ Lai veicinātu mācību mobilitāšu ietekmi pašvaldības un reģiona līmenī, ieteicams organizēt seminārus un darbnīcas, kuros mobilitāšu dalībnieki prezentē jau īstenotās iniciatīvas savās izglītības iestādēs, kā arī sadarbībā ar citu iestāžu kolēģiem pilnveido metodiskos materiālus

BISS

**EXPERTS IN RESEARCH
AND ANALYSIS**

Baltic Institute of Social Sciences

Vaļņu iela 3-3, Rīga
info@institute-biss.lv